

Společný list biskupů českých a moravských diecézí

ke schvalování tzv. Istanbulské úmluvy

(přečtete při bohoslužbách v neděli 13. května 2018)

Drazí bratři a sestry,

v Knize Genesis čteme: „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“¹ Lidské pokolení, které je od počátku povoláno k existenci jako muž a žena, korunuje celé dílo stvoření. Stvořitel svěřuje vládu nad zemí lidskému pokolení, všem lidem, všem mužům a všem ženám, kteří odvozují svou důstojnost a své povolání ze společného počátku.² Muž a žena jsou tedy odlišní, ale stejní ve své důstojnosti, a tento přirozený řád člověk zakouší od počátku věků, stejně jako touhu po vztahovosti.

Podle Božího záměru panuje mezi mužem a ženou od počátku přátelství, jsou si vzájemně oporou, nestojí proti sobě, ale spolu v nejtěsnějším společenství ve všech rozměrech své bytosti: jsou jedno tělo a jedna duše a jejich vzájemný vztah je odrazem Boží lásky k člověku. Společně Bůh muži a ženě světil úkol: „Plodte a množte se a naplňte zemi.“³ Toto přátelství mezi lidmi bylo narušeno prvotním hříchem obou biblických prarodičů. Jedním z projevů tohoto narušení je i násilí, které je důsledkem hříchu.

Jakékoli násilí vůči člověku je z tohoto pohledu narušením všeobecně lidských i křesťanských hodnot, těch hodnot, z kterých vyrůstá nejen evropská civilizace, ale i principy lidských práv. Jedním ze zvláště zavrženíhodných forem násilí je násilí na ženách, dětech a dalších zranitelných osobách, zvláště tehdy, pokud se děje v prostředí rodiny a domácnosti. Křesťanské tradici je vlastní úcta k ženě, která vychází z její nezastupitelné role při předávání života a v nejvyšší míře se uskutečňuje v obrazu Bohorodičky, skrze kterou byl světu dán Spasitel. Díky tomu křesťanská evropská kultura prošla vývojem, jehož ovocem je zásada zvýšené ochrany žen v nebezpečných situacích a další formy rytířského chování vůči ženám. Můžeme to pozorovat ve společenském chování, kdy etiketa považuje ženu za společensky výše postavenou. Tyto společenské vzorce předávají rodiče ve výchově svým dětem. Rodina je tak první a základní školou sociálního chování: jako společenství lásky nalézá v sebeodevzdání zákon, který ji vede a umožňuje jí růst.⁴ I z hlediska těchto společenských hodnot je násilí na ženě zásadně nepřijatelné.

Jakkoli je tedy třeba principiálně vítat všechny snahy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, nesmí se tak dít na úkor zastínění a zpochybnění přirozeného řádu. V posledních letech se objevují snahy spolu s řešením problému násilí na ženách nastolit i nový pohled na roli člověka, který je ale neslučitelný s přirozeným zákonem, zdravým rozumem a křesťanskou zkušeností.

---

¹Gn 1,27.

²Mulierisdignitatem 6.

³Gn 1,28.

⁴Familiarisconsortio 37.

Jsme přesvědčeni, že tímto směrem se nešťastně vydává i takzvaná Istanbulská úmluva, která staví muže a ženu do zásadní opozice a veškeré chování vůči ženám chce vidět jen ve světle historicky nerovného poměru sil mezi muži a ženami. Tato mezinárodní úmluva, jejíž ratifikace bude v nejbližší době projednávána v Parlamentu ČR, stejně jako v dalších evropských zemích, vytváří svým širokým pojetím genderové identity, které není zakořeněné v přirozeném řádu, prostor pro zpochybnění základních společenských daností. S tímto trendem nesouhlasíme a nepřejeme si, aby ratifikací Istanbulské úmluvy bylo ohrožujícím způsobem zasaženo do života státu a jeho institucí, zvláště škol, ale i do života rodin a jednotlivců.

Vyvstává otázka, co v této situaci můžeme a máme jako křesťané – a to napříč konfesemi – dělat. V první řadě nezapomínat na přirozený řád stvoření, které muže a ženu nestaví proti sobě, ale vidí v nich dvě bytosti, které se vzájemně doplňují a teprve spolu vytváří Bohem zamýšlenou jednotu. Je nám také uloženo uvádět tento řád do každodenního života. Při vědomí, že Bůh může napravit i to, co se zdá být nevratně poškozeno, nezapomínejme na modlitbu za ochranu přirozeného lidství, ochranu principu lásky, soudržnosti a harmonie, včetně harmonie mezi mužem a ženou. Zároveň v modlitbě pamatujme i na ty, na jejichž odpovědnosti leží politické rozhodnutí ve věci Istanbulské úmluvy, aby rozhodovali ve shodě se svým svědomím a přirozeným zákonem.

Naformátováno: Písmo: 12 b.

Naformátováno: Písmo: 12 b.

K tomu vám ze srdce žehnají

čeští a moravští biskupové

Komentář Otce biskupa Vojtěcha k pastýřskému listu:

Dne 2. května 2016 podepsala Česká republika tzv. Istanbulskou úmluvu. Nezbytná ratifikace českým Parlamentem má proběhnout do poloviny letošního roku. Jde o právní dokument vyšší právní síly než je národní legislativa. Proto je mu potřeba věnovat ze strany zákonodárců přiměřenou pozornost.

Pro křesťany je deklarovaný cíl této Úmluvy rovněž velmi závažný: prevence a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. **Jádro rozporuplné diskuse není proto ve zpochybňování důležitosti potírání násilí, ale o hledání odpovědi na otázku, zda znění Úmluvy neobsahuje vedle snahy o potírání násilí ještě jiný záměr. Legitimizovat nový způsob chápání muže a ženy a jejich úkolu ve společnosti a dokonce nepřijetí tohoto způsobu chápání sankcionizovat.** Konkrétněji: zda se dosavadní, všeobecně uznávaná, nezbytnost spolupráce muže a ženy při plození, rození a výchově dětí nezačíná nahrazovat individualistickým, tedy **pouze na vlastním rozhodnutí závislým, pojetím rolí a tím i životních úkolů.**

V současné době se s tímto problémem potýkají diskuse na téma:

- umělého oplodnění žen bez souhlasu či dokonce známosti otce,
- náhradního mateřství, které má umožnit „narození dítěte“ stejnopohlavnímu páru,
- potřebnosti toho, aby dítě znalo svého biologického otce i matku a mohlo s nimi navázat jedinečný vztah,
- potřebnosti dostatečné individuální péče o dítě rodiči, optimálně matkou a otcem, kdy matka i otec mají svoje nezaměnitelné a nenahraditelné role,

Nebo když se jedná o:

- snahy či profesní existenci ohrožující tlak na potlačení jakékoliv diskuse či výzkumů v oblasti společenských věd, které by objasňovaly problematiku genderu z jiné, než genderovými odborníky a odbornicemi prezentované, strany,
- velké finanční podpory gendermainstreamingua na něj zacílených projektů, kdy současně na jinak zacílené projekty žádnou finanční podporu získat nelze (doporučuji vyhledat si heslo „mainstreaming“ a „gender mainstreaming“).

Jaké formulace vzbuzují obavy?

V textu Úmluvy nedostatečně definovaný pojem genderu, kdy chybí vysvětlení toho, kdo je považován za muže či ženu, dále bez dalšího vysvětlení použitý pojem genderového stereotypu či genderové identity. Tyto nedostatky dávají, na základě dosavadních zkušeností, důvod k obavám ze ztráty společenského konsenzu o vzájemně očekávatelných rolích a tím i podmínkách spolupráce mezi mužem a ženou. Jinými slovy **je zde obava, že Úmluva přispěje jakožto dokument vysoké právní síly k posílení destability osvědčených, nikoli ponižujících, mechanismů párového života a tlaku na znemožnění výchovy k nim.**